

Danish University Colleges

"Det der med, at det skal ud at leve"

Om publiceringsmønstre og -strategier i professionshøjskolerne

Greve, Charlotte

Published in:
Gjallerhorn

Publication date:
2013

Document Version
Peer-review version

[Link to publication](#)

Citation for pulished version (APA):

Greve, C. (2013). "Det der med, at det skal ud at leve": Om publiceringsmønstre og -strategier i professionshøjskolerne. *Gjallerhorn*, 17, 83-95. <http://www.viauc.dk/udvikling-og-forskning/enhed-for-professionsforskning/gjallerhorn/Sider/gjallerhorn.aspx>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Download policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

”Det der med, at det
skal ud at leve!”

Om publiceringsmønstre og -strategier
i professionshøjskolerne

”

Charlotte Greve, chefkonsulent, VIA Bibliotekerne, VIA University College

Professionshøjskolesektoren vil øge andelen af undervisere, der er kvalificerede på ph.d. niveau til mindst 50% inden for det kommende tiår (Professionshøjskolernes Rektorkollegium 2012). I øjeblikket er andelen af det samlede forsknings- og udviklingspersonale med en ph.d. på omtrent 5%. Man forestiller sig, at dette vil ske gennem opkvalificering og rekruttering af medarbejdere på ph.d. niveau. Ph.d.'ernes forskning betegnes i strategien som anvendt forskning, der er karakteriseret ved en "dobbeltkvalificering":

Med andre ord skal professionshøjskolernes anvendte forskning og udvikling være dobbeltkvalificeret: På den ene side mod praktisk relevans; og på den anden side efter de normer, der gælder for anvendt forskning og udvikling (Professionshøjskolernes Rektorkollegium 2012).

En af professionshøjskolesektorens grundlæggende udfordringer er, hvordan den kan legitimere sin forskningsret på den ene side gennem anvendelse af universitære metoder til forskningsevaluering og bevare plads og rum til vidensspredning i professioner, erhverv og uddannelser på den anden side. Med udgangspunkt i ovennævnte ambition om at øge antallet af undervisere med ph.d. til 50% er det interessant at se på, hvordan professionshøjskolernes ph.d.'er forvalter denne "dobbeltkvalificering". Med Karl Weick vil jeg spørge, hvordan de skaber mening igennem deres publiceringspraksis i denne dobbelthed. Ifølge Weick er virkeligheden blot en projektion,

et udtryk for vores forsøg på retrospektivt at skabe mening med vore erfaringer:

Virkeligheden er en kontinuerlig realisering, som opstår fra vores anstrengelser for at skabe orden og konstruere retrospektiv mening af dét, vi oplever. Vi forsøger at gøre vores oplevelser rationelle for os selv og andre – vi forsøger at skabe mening (Hammer & Høpner 2014: 3 og Weick 1995: 106).

Weick nævner syv faktorer, der spiller ind i meningsskabelsen: Den tager udgangspunkt i vores identitet, den er retrospektiv, den enacts, den er social og kontinuerlig, den er fokuseret på og udgår fra ledetråde og den er mere optaget af plausibilitet end akkuratesse.¹ Her vil jeg primært se på identitet, det sociale og ledetråde.

Jeg vil tage udgangspunkt i interviews med tre ph.d.-studerende og en lektor med ph.d., der blev foretaget i 2012 i forbindelse med kvalificering af websiden www.startpublicering.nu.² Thomas og Peter er fra det sundhedsfaglige område og Susanne og Poul er fra det pædagogisk-socialfaglige område. Det er vigtigt at understrege to forbehold i forbindelse med brug af interviewmaterialet i nærværende artikel. For det første blev materialet produceret i en anden sammenhæng. For det andet er der tale om et meget lille materiale, der langt fra kan være repræsentativt. Desuden lykkedes det ikke på daværende tidspunkt at interviewe ph.d.'er fra det tekniske, merkantile og design området, der også

Husk nu kærligheden til undervisningen!

er repræsenteret i professionshøjskolerne. I nærværende artikel fungerer interviewene derfor alene som en indikator på, hvem ph.d.'erne i professionshøjskolerne er, og hvad de tænker. Ved siden af interviewene vil jeg referere til rapporter og statistisk materiale om publiceringsstrategier og -mønstre i professionshøjskolerne og på universiteterne i Danmark og Norge, Storbritannien og USA.

I artiklen vil jeg analysere, hvordan ph.d.'erne balancerer sektorens ambitioner og dermed skaber en forskeridentitet i professionshøjskolerne. Mere specifikt vil jeg undersøge, hvordan ph.d.'erne italesætter forholdet mellem deres egen publiceringspraksis, sektorens strategier og den sociale praksis i mødet med ledere og kolleger. Derudover vil jeg pege på nogle af de udfordringer og muligheder, der fremkommer af materialet, og som ville kunne kvalificere en målrettet indsats på området.

”MÅSKE ER MAN NØDT TIL AT VÆLGE HEST PÅ ET TIDSPUNKT”

Ifølge Weick dannes identiteten i en vekselvirkning mellem vores opfattelse af, hvem vi er og opfattelsen af omgivelserne. Thomas publicerer primært i internationale videnskabelige tidsskrifter, og hans forskning kan ifølge ham ikke umiddelbart anvendes i klinikken. For ham er der således to positioner: forskningen og klinikken, der ikke (endnu) kan forenes, sådan som man kan se det i udlandet:

[Man skulle] være meget videnskabsteoretisk godt funderet for at sige 'nu tager vi lige det her ind i min praksis'. Men det kan sagtens være, at man gør det i Australien og Canada... de er længere fremme. Og dér er der ph.d.'er, der arbejder klinisk også. Ligesom medicinerne herhjemme.

I forhold til undervisningen opfatter han sig derimod som et "link", hvilket dog ikke er uproblematisk for ham: "Men det er jo et spørgsmål, om det går op, det må tiden jo vise. Det kan jo godt være, at man er nødt til at vælge hest på et tidspunkt og sige, at nu er det undervisningen, eller også er det hård forskning, og det er kun det. Men jeg vil egentlig gerne begge ting. Så dét er svært". Det er et scenarium, der går igen hos Poul, der skitserer et kontinuum mellem to yderpositioner: underviseren eller videnformidleren, der ifølge ham siger "husk nu kærligheden til undervisningen!", og forskeren eller videnproducenten. Imidlertid er der en kulturændring på vej, der ifølge ham gør midterpositioner mulige: "frem for bare at være videnformidler til også at være videnproducent, og som lægger vægt på det".

Peter anvender ordet "almindelige ph.d.'er" om ph.d.-studerende på universiteterne. I og med, at han ikke er indskrevet under de regler, der gælder for ph.d.-studerende, der alene er tilknyttet et universitet, står han i en dobbeltposition. På den ene side har han forpligtelser i form af undervisning over for den professionshøjskole, hvor han er ansat, og på den anden side er han også indskrevet ved et universitet: "igen så sidder jeg jo i sådan en lidt anderledes position, end en almindelig ph.d. studerende, som er indskrevet på et universitet og bliver aflønnet derfra, både med nogle andre vilkår, men også pligter og rettigheder, havde jeg nær sagt". Også han siger, at han som udgangspunkt henvender sig til både studerende og professioner, eller det, der ovenfor blev betegnet som "klinikken". Men han tager afstand fra "tendensen til at omkalfatre det professionsrelevante til det, der blot og bart instrumentelt set er nyttigt for professionen her og nu". Han mener, at denne tendens er "fatal for den videre udvikling af såvel professionerne som forskningen heri". Inden for hans område vil det sige specifikke metoder til, hvordan man kan fremme sundhed. Han siger klart, at han ikke er interesseret i det: "Den slags har jeg absolut ikke lyst til at byde ind med".

” Det er jo noget jeg egentlig bare selv gør, fordi jeg har lyst og ikke kan lade være

Alle positionerer de sig således i et felt mellem undervisning, forskning og praksis, eller det, der i professionshøjskolerne er en let omskrivning af videntrekanten: uddannelse, forskning og professioner. Yderpunkterne er den rene forsker, den rene underviser eller den rene praktiker. De befinder sig tydeligvis alle et sted derimellem, uden at det dog er helt tydeligt hvor. Det er samtidig et felt, der ikke ligger fast. Thomas giver udtryk for, at der er andre måde at forvalte forholdet mellem forsker og profession i andre lande, og Poul giver udtryk for, at der er en kulturændring i gang. Med en øget andel af undervisere med ph.d.-baggrund er det vanskeligt at forestille sig, at det ikke fortsat vil ændre sig. I det følgende vil jeg med udgangspunkt i ph.d.'ernes publiceringsmønster undersøge, hvordan ph.d.'erne skaber mening i feltet mellem profession, forskning og uddannelse.

”JEG PUBLICERER, FORDI JEG HAR LYST”

Når vi skaber mening, forestiller Weick sig, opsamler vi en række ledetråde i omgivelserne og orienterer os mod dem. Sådanne ledetråde kunne for forskerne være mere eller mindre eksplicitte krav og forventninger til deres produktion. Den (indtil videre) mest anerkendte måde at måle forskning på er ved at opstille indikatorer for publicering. På universiteterne er der derfor etableret et omfattende system til effektmåling af artikler og ranking af tidsskrifter. Under ph.d.-studiet er det dog generelt ikke et krav på universiteterne eller i professionshøjskolerne, at der publiceres. Forskerne oplever imidlertid, at der både i deres ansættelse, i jobsøgning, ansøgning om forskningsmidler og kollegerne imellem bliver stillet krav dels til omfanget af publikationslisten, dels til kvaliteten, dvs., hvor mange artikler der er publiceret i højt ansete tidsskrifter.

Med udviklingskontrakten 2010-2012 blev der for første gang målt på antal gennemførte eksternt rettede formidlinger af forsknings- og udviklingsaktiviteter, herunder antal artikler i ”fagligt anerkendte tidsskrifter”, fagblade, aviser, TV/radio, web og konferenceindlæg samt bøger eller dele heraf og afholdelse af større konferencer. Det førte imidlertid ikke til ekspliciterede krav til den enkelte forsker eller ph.d.-studerende. Peter siger således: ”Altså som udgangspunkt, så skal jeg lave en monografi ... Men har jo ikke noget produkt, jeg som sådan skal levere (...) Det er jo noget jeg egentlig bare selv gør, fordi jeg har lyst og ikke kan lade være”. Han siger, at ”tanken er jo ikke, at jeg sådan skal udgive en hulens masse imens”. Alligevel vælger han at publicere af lyst og fri vilje. Thomas, der for nylig har forsvaret sin ph.d., oplever heller ikke, at der igennem hans ph.d.-projekt var krav om publicering, kun at vejlederen (på universitetet) havde en personlig interesse i, at han publicerede. Han publicerer derfor af egen interesse, fordi han synes, at ”det kunne være sjovt at få det videre”. Det er ikke anderledes end for en ph.d.-studerende, der er fuldt indskrevet ved et universitet. Imidlertid er det et krav i ansøgninger til videnskabelige stillinger, at ansøgeren kan præsentere en publikationsliste, der inkluderer videnskabelige publikationer udover afhandlingen.

Thomas er færdig med sin ph.d., men oplever heller ikke nu, at der er interesse for, at han publicerer:

Spørger jeg min leder, så siger hun, at jeg har fået det ud af min ph.d., som jeg kan, og så er det måske bedre, at jeg går ind i nogle andre sammenhænge. Så det er lidt på frivillig basis, at jeg gerne vil prøve at publicere mere. Så jeg tror også, at det er lidt min egen tilfredsstillelse at få det gjort færdigt på en eller anden måde. Ikke fordi jeg tænker en karrierevej som sådan, postdoc og sådan nogle ting, det har jeg egentlig ikke det store behov for, men jeg har brug for at få lov til at prøve at lave udvikling

og at kunne få lov til at prøve at arbejde med at publicere noget i en sammenhæng her [i professionshøjskole-regi].

Motivationen for ham er således hverken krav fra lederen eller en karrierevej, men det at arbejde med udvikling inden for rammerne af sammenhænge, der både af hans leder og ham selv defineres som noget andet end universitetet.

”DET ER INTERESSANT SÅ MEGET DET FYLDER”

I forskningsverdenen stilles der til gengæld åbenlyst krav til den videnskabelige produktion. Siden 2010 er 25% af universiteternes samlede nye basismidler blevet fordelt til universiteterne på baggrund af den bibliometriske forskningsindikator (BFI). Midlerne fordeles efter, hvor meget og på hvilket niveau universiteterne publicerer i tidsskrifter på autoritetslisten. 67 faggrupper inden for de videnskabelige fagområder har bidraget med forslag til anerkendte videnskabelige tidsskrifter, der nu udgør ca. 25.000 tidsskrifter. Autoritetslisten er med andre ord en fælles standard for, hvordan forskningsmidlerne skal fordeles på basis af universiteternes output. Aalborg Universitet og Syddansk Universitet har desuden indført en lokal viderefordeling af midlerne (Sivertsen og Schneider 2012: 33).

Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte bestilte i 2012 en evaluering af den bibliometriske forskningsindikator. Den blev gennemført af *Nordisk Institutt for studier af innovasjon, forskning og utdanning*. Et af evalueringens tre hovedspørgsmål var, i hvilket omfang indførelsen af den bibliometriske forskningsindikator har indfriet de positive incitamentsvirkninger, og i hvilket omfang indikatoren har haft negative incitamentsvirkninger. Rapportens forfattere tager det forbehold, at det kan være vanskeligt

at svare entydigt på det spørgsmål, fordi virkningen af indikatoren næppe er slået igennem endnu, men rapporten konkluderer alligevel, at autoritetslisten ingen nævneværdig positiv eller negativ indflydelse har haft på publiceringsmønstret på universiteterne. Dog kan der spores en mindre indflydelse på publiceringsmønstret på humaniora og det samfundsvidenskabelige område, hvor der ikke tidligere har været en alternativ bibliometrisk datakilde. Inden for de naturvidenskabelige, teknologiske og sundhedsvidenskabelige fagmiljøer benytter man hellere andre rankinglister.³

Dette afspejles også i de fire interviews. Peter er bevidst om autoritetslisten og kravene til forskerne på universiteterne, men vælger i stedet at fokusere på at nå en bestemt målgruppe:

Jeg tænker ikke så meget i hotshot-kategorier, og jeg ved godt, at der er hele det her bibliometriske system, der giver point efter om det er det ene eller det andet, og det er muligvis naivt, at jeg ikke går mere op i det, men altså jeg synes egentlig mere det handler om, hvor det er jeg kan, måske, nå nogle af dem, som jeg gerne vil italesætte.

Han karakteriserer sig som en "meget klassisk" forsker:

Jeg vil hellere have tid til at få skrevet sådan et ordentligt murstensværk, og i forhold til de her bibliometriske faktorer, der er det jo i virkeligheden ikke særligt strategisk, for der er det jo meget smart at få spytet en masse artikler ud og udgivet nogle af de der, der bonger mere (...) Og det er sådan et gammelt klassisk anræk af, at jeg synes, at det er vigtigt, at vi stadigvæk får produceret de der store værker, hvor der er folk, der har knoklet i årevis med at sætte sig ind i noget, og så kommer det.

Susanne beskriver, at det er et led i forskeruddannelsen at skrive artikler i videnskabelige tidsskrifter. På konferencer oplever hun, at det ikke er nok at have faglige formidlingsartikler "for der spørges altid, om man har skrevet noget om det nogen steder. Det er hård valuta i den sammenhæng på en anden måde, end jeg har oplevet tidligere, hvor det var fint at have de der faglige formidlingsartikler". Hun ser det som et led i forskeruddannelsen at publicere i videnskabelige tidsskrifter: "det er jo også fordi, at en del af den forskeruddannelse, det er at skrive en anden type artikler, så det er jo også et led i den proces. Mere end points, tænker jeg. Man forventes også at være i stand til at lave den type. Og det er da spændende". For Susanne er det således ikke point (den bibliometriske forskningsindikator), der er afgørende, men det spændende i at skrive en anden type artikel. Men hun mærker også den øgede fokus på point og er bevidst om at "det er noget ministerielt", for "universiteterne vil det jo som sådan heller ikke", og hun tilføjer "nej, men derfor er det jo også interessant at se, hvor meget det faktisk fylder alligevel". På trods af, at hun oplever, at hverken hun eller universiteterne oplever det som vigtigt, er det alligevel en faktor, som hun orienterer sig i forhold til. Thomas, derimod, orienterer sig mod impact factor. Journal Impact Factors (JIF) er konstrueret i 1955 som et værktøj til at vurdere tidsskrifter med. Den måler tidsskrifters citationer.⁴ Det er en form for effektmåling, der blandt andet anvendes inden for det sundhedsfaglige område. Her fylder den bibliometriske forskningsindikator meget lidt.

"DET ER JO IKKE SOM EN TRAPPE, HVOR VI NU NÆRMER OS DET HELLIGE"

Uanset hvilken indikator, der anvendes, er det således en faktor, der spiller ind i de ph.d.-studerendes bevidsthed, også når de

kommer fra professionshøjskolerne. Det viser de overvejelser, de gør sig i forhold til valg af publiceringskanal også. Samtidig siger både Susanne, Peter og Poul, at det ikke point eller "hot-shot-kategorier", der er den vigtigste motivationsfaktor for dem. Det afspejler sig også i deres valg af tidsskrift.

Thomas nævner 4 faktorer, der spiller ind i publiceringsprocessen: 1) Emne og vinkel – passer tidsskriftets emne og vinkel hans forskningsvinkel? 2) Impact factor, 3) Sandsynligheden for at få artiklen accepteret, 4) Det skal være gratis at publicere (dette dækker over, at han havde tænkt sig at publicere i et tidsskrift, der levede op til de øvrige kriterier, men det kostede 5000,- kr. at publicere, og derfor valgte han det fra). For Susanne og Poul er vægtningen lidt anderledes. I forhold til valg af tidsskrift er det vigtigt for dem 1) at nå bredt ud, derfor tænker de bl.a. i Open Access, 2) at de kender de personer, der er redaktører for tidsskriftet eller skriver i det, 3) at tidsskriftet er peer-reviewed, 3) at tidsskriftet optræder på autoritetslisten, 4) sandsynligheden for at få trykt artiklen.

De gør sig alle tre nogle meget bevidste overvejelser, fx søger Susanne og Poul på autoritetslisten for at finde et egnet tidsskrift med et passende niveau og Thomas ser på impact factor. De stiler alle højt og søger så "længere ned på listen", hvis de anser det for urealistisk at blive trykt. Thomas ser på impact factor som noget af det første og vælger et, hvor det er realistisk at få artiklen trykt: "Så ja, man skyder højt først, og så går man nedefter, men man skal også spørge sig selv 'er der en realistisk chance for det her?' og passer det ind med det, jeg egentlig også kigger på?". Derfor går han også tidsskriftet systematisk igennem for at se, hvem der har publiceret der, og hvad der er publiceret, for at se, om det passer til hans forskningsvinkel, mens Susanne og Per afsøger redaktionen for at se, hvem deres læser bliver. Poul starter "ovenfra med de mest hæderkronede" og ender med at overveje,

99

!

hvilket tidsskrift der "åbner flest døre". Susanne, der bruger alerts på tidsskrifter, siger, at en indikator er "hvem er det, jeg gerne vil poppe op i indboksen hos?" Disse overvejelser svarer til, hvad der kan ses i danske og internationale undersøgelser.

En omfattende undersøgelse fra det britiske Research Information Network (RIN 2009; 4) af, hvordan og hvor Storbritanniens forskere publicerer og spreder deres forskningsresultater viser, at de væsentligste motiver i valget af et tidsskrift er ønsket om ikke bare at maksimere spredningen til en målgruppe, men at registrere deres ophavsret og at opnå anerkendelse blandt fagfæller (peer-esteem) samt de belønninger af den ene eller anden art, der måtte komme ud af det. Fondes og andre bevillingsgiveres krav eller institutionelle retningslinjer eller pres fra medforfattere eller samarbejdspartnere betyder langt mindre. En amerikansk undersøgelse (Knight og Steinbach 2008) viser, at der er tre overordnede kategorier af overvejelser, forskere gør sig, når de vælger et tidsskrift: sandsynlighed for antagelse af artikel til tiden, potentiel impact, herunder tidsskriftets omdømme og tidsskriftets synlighed og filosofise og etiske overvejelser (fx Open Access). Tilsvarende viser en svensk undersøgelse (Eklund et al. 2011: 31), at den vigtigste grund til at vælge en bestemt publiceringskanal er: "the appropriateness of the choice for the target audience (36%) and, secondly, the reputation of the journal, publisher or conference (27%)". Undersøgelsen viser, at størstedelen (82%) ingen problemer havde med at finde en egnet publiceringskanal.

For forskerne fra professionshøjskolerne er det ikke det vigtigste, at et tidsskrift er højt rangeret og anerkendt. Poul siger således:

"Men jeg synes, det er vigtigt, at det ikke er sådan en trappe, hvor vi nu nærmer os det hellige". For ham er det vigtigste udbredelsen, hvilket Peter også understreger: "Fordi det vigtigste er egentlig bare, at det kommer ud, og at andre kan se det og forhåbentlig får glæde af det, man har knoklet med".

I det følgende vil jeg på baggrund af statistisk materiale fra professionshøjskolernes forskningsregistreringssystem (UC Viden) vise,

hvordan publiceringsmønsteret i professionshøjskolerne generelt ser ud.

PUBLICERINGSMØNSTER I PROFESSIONSHØJSKOLERNE

Som nævnt ovenfor blev publicering nævnt i professionshøjskolernes udviklingskontrakt 2010-2012. Her blev formuleringen "fagligt anerkendt tidsskrift" anvendt uden at det dog var nærmere defineret. Forskningspolitisk udvalg under Professionshøjskolernes Rektorkollegium godkendte derfor en midlertidig definition, der dækkede flere tidsskriftstyper, end de rent videnskabelige. Definitionen var:

Ved et fagligt anerkendt tidsskrift forstås et tidsskrift, hvis redaktion arbejder på et analytisk, refleksivt grundlag. Et fagligt anerkendt tidsskrift behandler emner af professions- eller erhvervsrelateret og/eller alment videnskabelig faglig karakter med relevans for professionshøjskolernes fagområder. Publikationsbidrag, der skal medregnes, må ikke være af rent kommenterende eller anmeldende karakter

Formålet med denne formulering var at understrege det professions- og erhvervsrelaterede som en kvalitetsmarkør og at inkludere nogle af de tidsskrifter, der af sektoren betragtes om anerkendte, men ikke har en rent videnskabelig karakter.

Tabellen nedenfor viser sammensætningen af tidsskrifterne, som de danske professionshøjskoler publicerer i. Samtlige tidsskrifter lever således op til definitionen ovenfor, men de har ikke alle peer-review. I tabellen deles de således op i tidsskrifter, der ikke er på autoritetslisten, herunder peer-reviewed og ikke-peer-reviewed tidsskrifter samt tidsskrifter på universiteternes autoritetsliste og tidsskrifter, der ikke er på listen. Når man ser på perioden 2010-2012, får man følgende resultat:⁵

UC Viden - tidsskrifter og artikler 2010 - 2012	Antal publiceringskanaler	Antal publikationer	Andel af publikationskanaler	Andel af publikationer
Tidsskrifter der ikke er på BFI-liste	71%	289%	37,2%	51,0%
heraf tidsskrifter uden peer review	43%	249%	22,5%	43,9%
heraf tidsskrifter uden peer review	28%	40%	14,7%	7,1%
Tidsskrifter på BFI-liste - niveau 1	98%	251%	51,3%	44,3%
Tidsskrifter på BFI-liste - niveau 2	22%	27%	11,5%	4,8%
Alle tidsskrifter	191%	567%	100,0%	100,0%

Der er i alt i perioden publiceret 567 artikler i 191 forskellige tidsskrifter. Knap 63 procent af tidsskrifterne er på autoritetslisten, mens knapt halvdelen af artiklerne er publiceret i disse tidsskrifter (Hansen og Lindeberg, 2013). Hvis man ser på antallet af artikler, er det i denne periode godt 49%, der er udgivet i tidsskrifter på autoritetslisten. Og samtidig er knapt 44% af artiklerne publiceret i tidsskrifter uden peer-review.

En opgørelse viser, at af de ti mest anvendte tidsskrifter er de fem helt eller delvist peer-reviewed, tre er ikke peer-reviewed, et er på vej til at blive det delvist og et har ikke oplyst om det. Kendetegnende for de ti mest anvendte er også, at to tidsskrifter udgives af professionshøjskolerne selv, og to af en faglig organisation. De er desuden alle dansksprogede og syv ud af de ti tidsskrifter retter sig mod det pædagogisk-socialfaglige professionsområde. Tre retter sig mod det sundhedsfaglige område og ingen er fra det teknisk-merkantile eller design-området.⁶

Ser man på spredningen mellem publikationstyper i VIA University College⁷, så tegner der sig ikke umiddelbart et billede af klare faglige forskelle. Det viser, at den Pædagogisk-Socialfaglige Højskole publicerer lidt flere bøger, og at den Sundhedsfaglige Højskole publicerer en tilsvarende større andel artikler (begge lige under og lige over 50%).⁸ Derudover er andelen af bidrag til bøger lige stor (33%).

For humaniora og det samfundsfaglige område ser det nogenlunde ligesådan ud på universiteterne. På det sundhedsfaglige område ser det dog væsentligt anderledes ud på. Her udgør artikler således hele 93,6% af de samlede outputs, mens det ligger på henholdsvis 54,4% og 47,2% for henholdsvis det samfundsfaglige område og humaniora. Omvendt udgør bidrag til antologier 38,3 og 45,1%

for henholdsvis det samfundsfaglige område og humaniora og 5,4% for det sundhedsfaglige område. Bøger udgør også en klart større andel (omkring 7%) på det samfundsfaglige og humanistiske område end på det sundhedsfaglige område (0,3%) (Sivertsen og Schneider 2012, 50).

I professionshøjskolerne træder forskellene tydeligere frem, når man ser på andelen af tidsskriftsartikler i forhold til fagblade og andre udgivelseskanaler (nyhedsbreve, magasiner, websider mm.) i VIA University College. Her udgør andelen af tidsskriftsartikler 88% i den Sundhedsfaglige Højskole mod 67% i den Pædagogisk-Socialfaglige Højskole. I professionshøjskolerne som sådan ligger andelen af tidsskriftsartikler på 71% og andelen af artikler i fagblade på 15% i 2012. Resten udgøres af artikler og indlæg i nyhedsbreve, på websider og andet.

Ser man på, hvor mange artikler, der er trykt på henholdsvis dansk og engelsk fordelt på højskoler i VIA University College, er der igen væsentlige forskelle. I den Sundhedsfaglige Højskole er andelen af engelsksprogede artikler på knapt 30%, mens andelen i den Pædagogisk-Socialfaglige Højskole er på 6,4%. I professionshøjskolerne generelt kan der måske ses en tendens til en højere grad af publicering i engelsksprogede tidsskrifter. En opgørelse fra årene 2010-2012 viser, at antallet af artikler på engelsk er steget med 13 procentpoint fra 24% i 2010 til 37% i 2012.⁹

Dette niveau ligger dog stadig under det, der kan ses på universiteterne. I evalueringen af den bibliometriske forskningsindikator bliver Norge anvendt som sammenligningsgrundlag. Her viser tallene, at humaniora og det samfundsfaglige område har den laveste andel af artikler på andre sprog end norsk (lidt over 50% i 2010), mens det sundhedsfaglige område ligger på lidt over 80%. Tilsvarende

ligger humaniora og det samfundsfaglige område i Danmark på mellem knapt 57% og godt 63% på internationale sprog og det sundhedsfaglige område ligger på 87,6% i 2009 og 2010 samlet (Sivertsen og Schneider 2012, 51).

I professionshøjskolerne publiceres der stadig i alt overvejende grad i ikke-peer-reveiwed tidsskrifter. Desuden publiceres der primært på dansk. Derved adskiller professionshøjskolernes publikationsmønster sig væsentligt fra universiteterne, hvor den omvendte tendens kan ses. Det ser dog ud til, at publiceringsmønsteret på det pædagogisk-socialfaglige område i professionshøjskolerne svarer nogenlunde til det for humaniora og det samfundsvidenskabelige område på universiteterne. Den væsentligste forskel ses inden for det sundhedsvidenskabelige område. Det afspejler imidlertid de forventninger, der ligger i den ovenfor citerede definition af et fagligt anerkendte tidsskrift. Heri er det ekspliciteret, at det er vigtigt at skrive til professionerne, dvs. de fagprofessionelle.

”AT NÅ BREDERE UD”

Publiceringsmønsteret ovenfor gælder generelt for de ansatte i professionshøjskolerne. Der findes endnu ikke statistisk materiale, der viser, hvor og hvordan ph.d.'erne i professionshøjskolerne publicerer. Det afspejler imidlertid meget godt de præferencer, som interviewpersonerne har i interviewene. Alle interviewpersoner lægger vægt på at ”nå bredt ud” mere end at nå ”højt”. Susanne har overvejende publiceret på dansk, og artiklerne karakteriserer hun som ”faglige formidlingsartikler” i fagblade og antologier. Til gengæld har både hun og Poul publiceret rigtig meget. På det seneste er de imidlertid begge begyndt at publicere i engelsksprogede peer-reviewed tidsskrifter. Poul tænker, at forskellen ligger i antal læsere:

Jamen det gav god mening for mig i starten, at jeg kunne se, at nogle af de lidt lettere artikler, de rent faktisk blev læst i modsætning til de lidt tungere, som man har større forventninger til, at der ikke nogen, der læser.

Der er dog også forskelle mellem interviewpersonerne. Thomas, der er fra det sundhedsfaglige område, siger fx, at han aldrig har publiceret i fagblade, kun i internationale videnskabelige tidsskrifter. Han siger:

Jeg ser ikke så meget i det [fagbladet] for det første. Og for det andet, så er meget af det, jeg ser [i fagbladet], eller har set, meget erfaringsbaseret. Det har været meget nogle erfarne klinikere, der har været ude i lang tid, og

så giver deres besyv med om, hvordan de gør i praksis. Den viden har jeg jo ikke, det er mere meget stringent i forskningsdelen.

På den anden side, kunne han godt tænke sig at publicere i professionshøjskole-regi, for som han siger ”Jeg tror, der mangler et link fra de her mellemlange uddannelser til selv at kunne prøve at drage viden ind og selv få lov at producere noget af den her viden. Og inden for mit fag mangler vi rigtig meget det her med at gå lidt mere i dybden med det faglige”.

Poul og Susanne karakteriserer deres begyndende publicering i internationale videnskabelige tidsskrifter som et eksperiment og valgte i første omgang et nordisk tidsskrift ”for at nå bredere ud end dansk”. De knytter også de engelsksprogede artikler til tanken om at ”nå endnu bredere ud”. Når de overvejer, hvilket tidsskrift, de vil publicere i, tjekker de autoritetslisten, men det vigtigste er, at de spørger, ”hvor er det, vi gerne vil være til stede og hos *hvem* er det vi gerne vil være til stede for i forhold til hvem, der sidder i professionsområdet?”. Det vigtige for dem er, at læsere og redaktører vil kunne ”bære det videre”. De siger, at det vigtige er ”det der med at det skal ud at leve” Man skal ikke nødvendigvis falde på halen eller være enig, men skal have noget på skrift, så man også selv bliver skubbet videre i processen. Så det bliver diskuteret”.

I forlængelse heraf vælger Susanne også at publicere Open Access og knytter det til tanker om videntrekanten og tilgængelighed:

”Nu også i relation til tilbageløbet til grunduddannelserne, det med at man kan lægge det ind på pensumlisterne som link, det gør det levende på en hel anden måde”. Det handler for Poul om videncirkulation, ”at de kan cirkulere forskellige steder, mellem forskningskolleger, men også i uddannelserne, *også* i professionen”. På samme måde siger Peter, at han ”henvender sig som udgangspunkt meget til vores studerende og til de professioner, de ender ud i også”. Også for ham er Open Access ”smart”. Han siger, at ”i det omfang de ikke har noget med noget copyright og sådan, så har jeg links eller jeg har det skannet ind som pdf-fil for at gøre det lettere tilgængeligt. Så det er egentlig det, der er vigtigst for mig”.

Både Poul og Susanne er først for ganske nyligt begyndt at publicere i peer-reviewed tidsskrifter. Også her understreger Susanne det dialogiske, det at ”få noget tilbage” og se, ”hvad folk hæfter sig ved”. Forskellen mellem de faglige formidlingsartikler og artikler med peer-review beskriver de som en læringsproces. Susanne

siger således om det at få feedback fra peer-reviewere: "Og det har været interessant at se, hvordan både de positive og de mindre ubetinget positive ting sætter sig spor som noget, man helt sikkert kommer til at kunne bruge, næste gang man sidder med noget". De oplever også, at de møder forskere fra andre forskningstraditioner, hvilket tydeliggør deres eget ståsted.

FREMTIDEN – "VORES OPGAVER ER JO NETOP NOGET ANDET"

Videntrekanten er en stærk figur, eller ledetråd med Weicks ord, i professionshøjskolerne og stammer i professionshøjskoleregi sandsynligvis fra rapporten *Research at Universities of Applied Sciences in Europe: Conditions, Achievements and Perspectives*, der blev udgivet i 2009. Samme år er videntrekanten (forskning, innovation og uddannelse) oversat til et videnkredsløb mellem forskning, uddannelse og professioner i Professionshøjskolernes politik for videnbasering (Professionshøjskolernes Rektorkollegium, 2009). I 2013 kalder Danmarks Evalueringsinstitut det for en videnkredsløbsmodel (Danmarks Evalueringsinstitut 2013). For de interviewede ph.d.'er spiller videntrekanten en væsentlig rolle i deres motiver og præferencer i valget af publiceringskanaler. De publicerer til forskere og studerende og fagprofessionelle, dvs. i videnskabelige tidsskrifter, lærebøger såvel som fagblade og nyhedsbreve.

De fire ph.d.'er fra professionshøjskolerne giver samstemmende udtryk for, at de ikke oplever formelle krav til publicering fra deres nærmeste leder eller andre i professionshøjskolerne, men at de publicerer, fordi de har det som det ypperste mål at få deres forskning ud, hvor den kan leve. Med FFL 2013 forskningsmidlerne og målet om, at halvdelen af medarbejderstaben inden udgangen af 2020 skal have opnået en ph.d. grad eller tilsvarende vil dette med stor sandsynlighed ændre sig. Det er i den sammenhæng bemærkelsesværdigt, at professionshøjskolesektorens forskningspolitiske strategi sigter mod "leverancekrav" i form af bl.a. videnskabelige artikler. Dette krav er bundet op på forsknings- og udviklingskon-sortier med universiteterne. Andetsteds i strategien hedder det:

Det er vigtigt, at alle forsknings- og udviklingsprojekter på professionshøjskolerne er relevante for professionerne samt lever op til den officielle forsknings- og udviklingsdefinition. Det er lige så vigtigt, at nogle projekter fører til publicering i anerkendte videnskabelige publiceringskanaler. Det styrker professionshøjskolernes anerkendelse som forsknings- og udviklingsproducent; og denne type videnproduktion er vigtig for, at omverdenen får tillid til kvaliteten af professionshøjskolernes produktion af lærebøger, analyser m.v., som publiceres i anden sammenhæng (Forskningspolitisk strategi 2012).

De videnskabelige publikationer skal således kvalificere omdømmet af og legitimere de øvrige produkter i form af fx lærebøger og analyser.

Ph.d.'erne på de danske professionshøjskoler er indskrevet på et universitet som en del af deres ph.d.-uddannelse. Det er derfor heller ikke mærkeligt, at de internaliserer nogle af de krav, der stilles til forskerne på universiteterne – på trods af, at der i deres moderorganisation ikke er tilsvarende krav. De gennemførte interviews med ph.d.'er fra professionshøjskolerne viser, at disse krav er vigtige ledetråde. Det er uvist, om der kommer lignende krav til forskerne på de danske professionshøjskoler i fremtiden. I forhold til den bibliometriske forskningsindikator, forholder Susanne sig meget dobbelt:

Det kan være, det kommer, og det skader da ingenting, det er fornuftigt fremadrettet, også i forbindelse med udviklingskontrakter. Men omvendt skal man heller ikke lægge sig på maven for det, og selv bede om at få det system. Man kunne forestille sig, at man selv bad om at få indført et system om point i UC Viden. Det, ville jeg synes, var torskedumt.

Hun pointerer, at det er vigtigt fremover at være analytisk og kritisk i forhold til det at publicere:

Så man ikke lige pludselig falder på halen over, at der findes sådan noget som en autoritetsliste, nærmest før det hele er tænkt igennem og beslutter sig for, at så skal alt tilrettelægges efter det. Selvfølgelig skal det ikke det. Vores opgave er jo netop noget andet.

Forskernes valg af publiceringskanal er generelt blevet mere komplekst af institutionelle mere eller mindre entydige indikatorer for kvalitet eller effekt (*impact*) (RIN 2009: 41). Også blandt forskere i Storbritannien er der skepsis i forhold til kravet om at skulle publicere i højtprofilerede tidsskrifter, der har en relativt snæver læserskare, frem for i publiceringskanaler der kommunikerer til ikke-akademiske læsere. Dette gælder især de anvendelsesorienterede eller praksisorienterede forskere. Disse publiceringskanaler har en lav status i den akademiske verden.

Det samme gælder for forholdet mellem artikler og bøger og bidrag til bøger samt proceedings. Ser man på den procentvise fordeling af monografier, antologiartikler og tidsskriftsartikler i Danmark i 2009 og 2010 på tværs af faggrænser ligger andelen af tidsskriftsartikler på 76,3%, andelen af antologiartikler på 20,2% og monografier på 2,7% (Sivertsen og Schneider 2012: 50). Det er sandsynligt, at kravene på universiteterne til publicering i højt estimerede

tidsskrifter får artiklerne til at fortrænge bøger og bidrag til bøger samt proceedings.

Den britiske RIN- rapport (2009: 16) viser "outputs by type" fordelt på faglige områder. Tabellen viser en nogenlunde ensartet mængde outputs i form af artikler fra bio-medicin og social studies, mens denne andel er steget betydeligt for Education og Humanities. For Education er det sket på bekostning af bidrag til bøger og bøger, hvor denne andel udgjorde ca. 33% i 2003 lå den på ca. 15% i 2008. Proceedings var ligeledes faldet fra ca. 17% til 3% i 2008 for Education. Mens andelen af artikler var steget fra ca. 47% i 2003 til ca. 78% i 2008. En lignende, men mindre markant ændring er sket inden for de øvrige fag med undtagelse af bio-medicin. På samme måde er andelen af proceedings inden for Ingeniørfagene faldet mest markant fra 59% i 2003 til 43% i 2008, mens antallet af artikler er steget med ca. 13 procentpoint. Generelt er der således en tendens til, at andelen af det samlede forsknings-output der udgøres af artikler stiger på bekostning af bøger, bidrag til bøger og proceedings. Tilsvarende bedømmer 94% af respondenterne, at peer-review tidsskrifter er meget vigtige eller ret vigtige (6%), mens det tilsvarende tal for bidrag til antologier udgør 83%, men her vurderer kun 23%, at det er meget vigtigt. Når det kommer til fagblade vurderer 19%, at de er meget vigtige og 30%, at de er vigtige. Karrieren er den vigtigste motivationsfaktor i forhold til at vælge peer-reviewed tidsskrifter (74% vælger "a lot"). Dernæst er ønsket om at maksimere spredning til målgruppen (63% vælger "a lot") og krav til vurdering af forskning (58% vælger "a lot"). Ligesom krav fra institutionen også har en stor indflydelse (32% vælger "a lot") (RIN 2009: 18).

Det er sandsynligt, at en lignende tendens vil gøre sig gældende på professionshøjskolerne, med mindre man vælger i højere grad at opstille nogle klare mål, der kan bidrage til meningsskabelsen omkring det at publicere uden for de anerkendte videnskabelige kanaler. Weick er berømt for historien om en ungarsk militærenhed, der blev sendt på rekognoscering i alperne. På grund af et voldsomt snevejr mister de orienteringen, men heldigvis fandt en af dem et kort i lommen. De viste kortet til løjtnanten, da de endelig kommer sikkert hjem. Han ser på kortet, og det viser sig ikke at være et kort over alperne (Hammer & Høpner). På samme måde orienterer ph.d.'erne sig efter ledetråde på et kort, der ikke nødvendigvis svarer til virkeligheden. Når vi opfatter verden, forsøger vi at skabe mening i det vi ser. Derfor, ville Weick sige, er det vigtigt at skabe tydelighed og opmærksomhed på værdier, prioriteter og præferencer, der kan være med til at give mening i dét, som vi oplever i dag (Hammer & Høpner 2014: 7).

En vigtig anbefaling fra RIN-rapporten er da også, at bevillings-givere, styrelser og politikere bør give stærkere og mere positive

signaler om, hvordan ikke-akademiske publiceringskanaler skal vurderes, når det kommer til at bedømme forskeres præstationer. Professionshøjskolerne opstiller selv to klare mål – en dobbelt-kvalificering af den anvendte forskning – den videnskabelighed, der anerkendes på universiteterne og bidrager til legitimering af deres forskningsindsats, og praksis, der foregår i professioner og erhverv. Det er en vanskelig balancegang. Hvis den ikke skal hælde alt for meget til fordel for "gældende normer for forskning", skal den følges op af klare mål for praksisrelevansen.

Statistikken fra professionshøjskolernes forskningsregistrerings-system over antallet af publikationer viser, at den er forsvindende lille i sammenligning med universiteternes. Her bliver der på det sundhedsvidenskabelige og det samfundsvidenskabelige område samt humaniora tilsammen publiceret godt 9000 artikler i tidsskrifter på autoritetslisten i 2010 (Sivertsen og Schneider 2012: 49). Til sammenligning publicerede professionshøjskolerne 567 artikler i fagligt anerkendte tidsskrifter i perioden 2010 til 2012. Disse tal kan naturligvis ikke uden videre sammenlignes, idet forskningsbevillingen til professionshøjskolerne er tilsvarende lille (en samlet årlig bevilling på 350 millioner til både professionshøjskolerne og erhvervsakademierne). Desuden er en fuldtidsansat videnskabelig medarbejder på universiteterne som udgangspunkt på ph.d.-niveau og har forskningstid. Det samme er ikke gældende i professionshøjskolerne, hvor de ansatte som udgangspunkt ikke har forskningstid. Men tallene viser noget om, at der for det første skal kreativ tænkning til for at professionshøjskolernes forsknings- og udviklingsproduktion kan gøre sig gældende. Det er derfor nødvendigt med strategisk og bevidst udvælgelse af målgrupper og medier, herunder fx udnyttelse af de sociale medier. For det andet skal eventuelle indikatorer for forskningsproduktionen i professionshøjskolerne betragtes som en intern kapacitetsopbygning frem for en benchmarking i forhold til universiteterne.

Dernæst viser de fire interviewpersoner i denne artikel, at balancegangen, de foretager, ikke bare er mellem det videnskabelige og universitære og det praksisrettede, men også mellem de forventninger, kolleger og ledere har eller ikke har til dem. I professionshøjskolernes kontekst er det ph.d.ernes opfattelse, at forventningen er, at de skal undervise. Meningsskabelse er social, og hvis sektorens mål om at kvalificere den praksisrettede vidensspredning skal få en effekt, må den italesættes som et vigtigt og væsentligt bidrag til undervisning og fagprofessionel udvikling.

I skrivende stund er der kun vage indikationer af, hvilke implikationer de nye forskningsmidler vil få for professionshøjskolesektoren. Der er forsøg i gang på at påvirke fremtidens indikatorer og styringsredskaber, men det er vanskeligt at forudsige, hvad der kommer til at ske. Derudover kan vi, som Weick siger, ikke styre

den meningsskabelse, der løbende finder sted, når forskerne ved de danske professionshøjskoler løbende handler (improviserer) og retrospektivt skaber mening med det, der er sket. Ifølge Weick ligger det indeholdt i improvisation, at vi handler for at kunne tænke, og når vi handler, så skaber vi begrænsninger og muligheder for os selv og andre (Weick 1998). Det er derfor vigtigt at fastholde og udvikle et rum for eksperimenterende læring og samtidig skabe tid og rum til dialog og forankring. ◆

LITTERATURLISTE

- Carlstein, Stefan, Videnskabelig publicering och forskningsbibliotekets nya roll – en fallstudie på Högskolan i Jönköping.
- Danmarks Evalueringsinstitut, Videnarbejde i praksis, 2013.
- De Danske Universiteter, Tal om de danske universiteter, december 2012.
- Eklund, Pieta et al. Publishing activity and attitudes towards open access publishing in the University of Borås, 2011.
- Hammer, Sverri & James Høpner, Meningsskabelse, organisering og ledelse – en introduktion til Karl Weicks univers, Samfundslitteratur (publiceres forår 2014).
- Hansen, Leif og Tobias Høgaard Lindeberg, UC Viden notat 21.05.13 (upubliceret notat, Baseline 2013), 2013.
- Knight, Linda V. & Theresa A. Steinbach, "Selecting an Appropriate Publication Outlet: A Comprehensive Model of Journal Selection Criteria for Researchers in a Broad Range of Academic Disciplines" i: International Journal of Doctoral Studies, 3, 2008.
- Nedergaard, Peter og Nicolai Foss, Publicér i de internationale tidsskrifter. Om hvordan man får publiceret sin samfundsvidenskabelige forskning, Frederiksberg, 2008.
- Professionshøjskolernes Rektorkollegium, Forskningspolitisk Strategi 2012, 2012.
- Research Information Network (RIN) & JISC, Communicating Knowledge: How and why UK researchers publish and disseminate their findings. Storbritannien, 2009.
- Weick, Karl E., Sensemaking in Organizations, London et al. 1995.
- Weick, Karl E., "Improvisation as a Mindset for Organizational Analysis" i: Organization Science, 1998, 9:5, 543-555.

(ENDNOTES)

- 1 Hammer & Høpner: Meningsskabelse og organisering – En introduktion til Karl Weick, kap. 3 (upubliceret manuskript).
- 2 Biblioteket i VIA University College indgik i projektet sammen med de danske universitetsbiblioteker. Projektet var finansieret af Danmarks Fag- og Forskningsbiblioteker. Projektledere var Lone Jensen og Ditte Schjødt Svensson (ASB). Interviewpersonerne er her anonymiserede og har givet tilladelse til, at jeg anvender interviewmaterialet i denne artikel.
- 3 Se www.startpublicering.nu eller Nedergaard og Foss 2008, kap. 4.
- 4 JIF udregnes for det enkelte tidsskrift ved at summe antallet af citationer afgivet i et givet år til artikler/reviews/letters/notes, der er publiceret i tidsskriftet de foregående to år og dividere med antallet af artikler/reviews i disse år. (Se: <http://startpublicering.nu/baggrundsartikler/journal-impact-factors/>).
- 5 Tabellen er udarbejdet af Baseline 2013 projektgruppen under Professionshøjskolernes Rektorkollegium. Den bygger på datatræk fra UC Viden (PURE). Systemet blev taget i brug som professionshøjskolesektorens fælles forskningsregistreringssystem i 2008 og er blevet anvendt aktivt af

institutionerne siden 2010/2011. Tabellen er derfor behæftet med visse usikkerheder. Tidsskriftslisten i UC Viden er desuden sammenholdt med autoritetslisten.

6 Tidskrifterne er: Liv i Skolen (42 artikler), Sygeplejersken (39 artikler), Uddannelsesnyt (27 artikler), Unge Pædagoger (22 artikler), Gjallerhorn (18 artikler), Klinisk Sygepleje (17 artikler), MONA (15 artikler) og Social Kritik (15 artikler).

7 Data trækkes her fra VIA University College, fordi professionshøjskolen er delt i fire klart afgrænsede faglige søjler: den Pædagogisk-Socialfaglige Højskole, den Sundhedsfaglige Højskole, den Teknisk-Merkantile Højskole og Højskolen for Kreative Erhverv. Dertil kommer Højskolen for Videreuddannelse og Kompetenceudvikling.

8 I VIAs sundhedsfaglige højskole (SFH) udgjorde artikler 57% af artikler mod 45% i den Pædagogisk-Socialfaglige Højskole (PSH), bøger udgjorde 10% i SFH mod 22% i PSH. Antallet af bidrag til bøger udgjorde til gengæld samme andel (33%).

9 Tallene fra 2010 skal dog tages med visse forbehold, idet forskningsregistreringssystemet PURE (UC Viden) først for alvor blev taget i anvendelse i sektoren i løbet af 2010/11.